

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 203/2020-163

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Hencovskou, Bajzova 2, Košice, a maloletej [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie 9, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 5 ods. 1 a čl. 9 ods. 1 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 207/2019 z 13. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva [REDAKČNÝ ZNAČENIE] a maloletej [REDAKČNÝ ZNAČENIE] podľa čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných

práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 207/2019 z 13. septembra 2019 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] a maloletej [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 664,17 € (slovom šesťstošesťdesiatštyri eur a sedemnásť centov), ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr. Evy Hencovskej, Bajzova 2, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 203/2020-20 z 12. mája 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka v 1. rade“), a maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej spolu aj „sťažovateľky“), vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 5 ods. 1 a čl. 9 ods. 1 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoP 207/2019 z 13. septembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že maloletá [REDAKOVANÉ] bola uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 43 P 152/2017 z 20. októbra 2017 zverená neodkladným opatrením do starostlivosti otca, pričom krajský súd uznesením sp. zn. 8 CoP 359/2017 zo 17. januára 2018 toto uznesenie potvrdil a rozhodol i o styku matky – sťažovateľky v 1. rade s maloletou. Sťažovateľka v 1. rade sa návrhom zo 7. júna 2019, doplneným 14. júna 2019, domáhala zrušenia uvedeného neodkladného opatrenia a zverenia maloletej do jej osobnej starostlivosti s odôvodnením, že od poslednej úpravy došlo aj vzhľadom na uplynutie dlhšieho časového obdobia k dôležitým zmenám okolností.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 43 P 51/2019 z 18. júna 2019 návrh sťažovateľky v 1. rade zamietol. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala sťažovateľka v 1. rade odvolanie. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 43 P 51/2019 z 18. júna 2019. Sťažovateľky považujú odôvodnenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu za zmätočné, keďže z neho nevyplýva, ako sa vysporiadal s právnou argumentáciou sťažovateľky v 1. rade, ktorú označil za „*relevantnú*“, a tiež z neho nie je zrejmé, ako dospel k svojmu výroku, keďže uviedol, že rozhodnutie „*o návrhu na nariadenie predbežného opatrenie nie je založené na výsledkoch dokazovania, na záveroch o skutkovom stave a ani na právnom posúdení veci*“. Sťažovateľky tiež poukazujú na nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý len konštatoval, že matka neosvedčila potrebu bezodkladnej úpravy pomerov, pričom toto svoje stanovisko nijako „*nešpecifikuje, nerozvádza, nepopisuje ani len v základoch ktoré z predložených dôkazov nepovažoval za dostačujúce, resp. také, ktoré nie sú spôsobilé osvedčiť naliehavú potrebu úpravy pomerov prostredníctvom neodkladného opatrenia... Takéto odôvodnenie súdneho rozhodnutia nedáva ani len v primárnych bodoch účastníkovi odpoveď na jeho námietky a nepodlieha možnosti jeho preskúmania.*“.

4. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti ďalej uvádzajú, že „*napadnuté uznesenia*“ negatívne zasahujú do ich práva na rešpektovanie rodinného života, keďže v ich dôsledku trpia vzájomnou izoláciou a núteným odlúčením. V súvislosti s namietaným porušením v bode 1 označených práv podľa Dohovoru o právach dieťaťa sťažovateľky namietajú, že

okresný súd i krajský súd nemali pri rozhodovaní na zreteli najlepší záujem dieťaťa, keď vo svojich rozhodnutiach nedokázali formulovať zrozumiteľnú, presvedčivú a logickú odpoveď, z akého dôvodu pretrváva odlúčenie rodiča od dieťaťa.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd nálezom rozhodol o porušení ich označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako i práv podľa dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa (bod 1) napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby priznal sťažovateľkám náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenia účastníkov konania a zúčastnenej osoby

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval podpredsedu krajského súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zároveň ho vyzval, aby oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci. Krajskému súdu doručil i uznesenie o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sp. zn. II. ÚS 203/2020 z 12. mája 2020.

7. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podpredseda krajského súdu podaním sp. zn. 1 SprV/375/2020 z 3. júna 2020, v ktorom okrem iného vyjadril názor, že krajský súd sa vyčerpávajúcim spôsobom vysporiadal s podstatou argumentácie sťažovateľiek uvedenej v ústavnej sťažnosti. V odôvodnení napadnutého uznesenia jasne a zrozumiteľne vysvetlil, že k nariadeniu neodkladného opatrenia došlo z dôvodu, že rodičia maloletej sťažovateľky spolu nežili, na usporiadaní rodičovských práv k dieťaťu sa nevedeli dohodnúť a mali celkom odlišnú predstavu o ich výkone. Zároveň skonštatoval, že tento stav a ním determinovaná potrebnosť neodkladnej úpravy pomerov naďalej pretrváva... Pokiaľ ide o otázku navrhovanej zmeny predbežnej úpravy výkonu rodičovských práv, krajský súd v napadnutom uznesení vyšiel z faktu, že na strane otca nebolo zistené zanedbávanie starostlivosti o maloletú počas nariadenej dočasnej úpravy, a vyzdvihol prioritu stabilného výchovného prostredia dieťaťa počas prechodného

usporiadania pomerov. Čo sa týka skutočností, ktorými matka argumentovala v prospech zmeny výchovného prostredia, krajský súd akcentoval, že procesný priestor pre ich vecné posúdenie predstavuje konanie vo veci samej. Skonštatoval v tejto súvislosti, že v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia súd vychádza z osvedčených skutočností, a preto v ňom nie je vykonávané dokazovanie v pravom slova zmysle. Tým zdôvodnil, prečo nebolo možné sa do dôsledkov vysporiadať so skutkovou argumentáciou matky maloletej.

8. Podpredseda krajského súdu, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, tiež konštatoval, že skutkové východiská, na ktorých je podľa odôvodnenia napadnuté uznesenie vystavané, majú dostatočnú oporu v tom, čo v priebehu konania vyšlo najavo, s osobitným dôrazom na povahu konania o nariadenie neodkladného opatrenia a právne závery z nich vyvozené, rozhodne nie sú s nimi v rozpore, už vôbec nie v extrémnom nesúlade a nemožno ich považovať ani za celkom zrejme svojvoľné ani vymykajúce sa obvyklosti rozhodovacej praxe. Z týchto dôvodov je toho názoru, že sťažnostné námietky, vytykajúce v konečnom dôsledku nesprávnosť skutkových zistení a právnych záverov a ich nedostatočné vysvetlenie v odôvodnení napadnutého uznesenia, rozhodne nedosahujú ústavnoprávny rozmer. Vzhľadom na už uvedené považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľiek za neopodstatnenú.

9. Podpredseda krajského súdu zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o ústavnej sťažnosti.

10. Ústavný súd zaslal Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice (ďalej len „kolízny opatrovník“) ústavnú sťažnosť, ako aj uznesenie o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sp. zn. II. ÚS 203/2020 z 12. mája 2020, ktorým ho (2. výrok) ustanovil za opatrovníka maloletej sťažovateľky. Kolízneho opatrovníka zároveň vyzval, aby sa vyjadril, či súhlasí s ústavnou sťažnosťou, resp. ak považuje za potrebné, aby ju doplnil.

11. Kolízny opatrovník v podaní sp. zn. 4SDD 75/2017 z 22. mája 2020 uviedol, že bol okresným súdom ustanovený za kolízneho opatrovníka maloletej ██████ v jednotlivých konaniach vedených okresným súdom, predmetom ktorých je úprava práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu, či už vo veci samej, či v konaniach o nariadenie

neodkladného opatrenia. Jedným z týchto konaní bolo i konanie o nariadenie neodkladného opatrenia, vedené okresným súdom pod sp. zn. 43 P 152/2017. Okresný súd uznesením sp. zn. 43 P 152/2017 z 20. októbra 2017 vyhovel návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia a maloletú ■■■■■ zveril do jeho starostlivosti. Kolízny opatrovník uvádza, že o tomto „súdnom konaní nebol včas upovedomený a nemal možnosť vyjadriť sa k návrhu otca a hájiť najlepší záujem dieťaťa“. Keďže v uvedenej právnej veci podala matka maloletej odvolanie, okresný súd ho zaslal kolíznemu opatrovníkovi na vyjadrenie. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení navrhol odvolaciemu súdu, aby zmenil prvoinštančné rozhodnutie tak, že by maloletú ■■■■■ zveril do osobnej starostlivosti matky a upravil styk otca s maloletou na každý párný víkend v čase od piatka od 16.00 h do nedele do 17.00 h s tým, že otec si maloletú prevezme v mieste bydliska matky, kde po skončení styku maloletú odovzdá matke. Krajský súd uznesením sp. zn. 8 CoP 359/2017 zo 17. januára 2018 prvoinštančné uznesenie potvrdil a rozhodol i o styku matky – sťažovateľky v 1. rade s maloletou.

12. Kolízny opatrovník uvádza, že keďže zo strany otca nedochádzalo k realizácii styku maloletej s matkou, tak ako to bolo nariadené právoplatným uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoP 359/2017 zo 17. januára 2018, vydal okresný súd uznesenie sp. zn. 43 Em 3/2018 z 10. septembra 2018, ktorým nariadil výkon predmetného rozhodnutia, v časti týkajúcej sa úpravy styku matky s maloletou.

13. Kolízny opatrovník poukazuje na to, že háji záujem maloletej ■■■■■ v konaniach vedených pred súdom, podáva opakovane sociálneho poradenstvo obom rodičom, zúčastňuje sa súdnych pojednávaní, podáva na základe získaných skutočností návrhy na dokazovanie, zmierňuje napätie v osobnej komunikácii rodičov, žiada rodičov o rešpektovanie rolí otca a matky, neúnavne vysvetľuje a apeluje na rodičov k osvojeniu si prvkov záujmu dieťaťa a aj napriek uvedenému a poskytovanej odbornej pomoci zo strán zainteresovaných odborníkov je názor rodičov na výchovu maloletej ■■■■■ rozdielny a má priamy vplyv na realizáciu styku matky s dcérou.

14. Kolízny opatrovník v správe z 20. júna 2019 zaslanej okresnému súdu k sp. zn. 19 P 212/2017 odporučil súdu, aby pre prípad rozvodu rozhodol v zmysle záverov znaleckého posudku vypracovaného Ústavom pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii a zveril maloletú [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do osobnej starostlivosti matky. Styk otca s dieťaťom navrhol upraviť v rozšírenej forme a bez prítomnosti matky a výživné určiť s prihliadnutím na odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj na príjmové, majetkové schopnosti a možnosti na strane oboch rodičov. Zároveň odporúča, aby rodičom bolo uložené výchovné opatrenie podrobiť sa terapeutickému vedeniu v zmysle záverov vypracovaného znaleckého posudku. Správu s rovnakými závermi zaslal kolízny opatrovník už 15. apríla 2019 okresnému súdu i ku konaniu o úpravu práv a povinností k maloletemu dieťaťu na čas do rozvodu manželstva sp. zn. 14 P 226/2017.

15. V závere svojho vyjadrenia kolízny opatrovník uvádza, že od 2. júna 2019 až dosiaľ maloletá nebola v žiadnom kontakte so svojou matkou a nerealizoval sa ani styk i napriek uzneseniu súdu. Podľa vyjadrenia matky bolo zo strany otca zmarených 205 stretnutí. Úrad je toho názoru, že *„naďalej dochádza k vážnym porušeniam Dohovoru o právach dieťaťa. Zároveň kolízny opatrovník týmto poukazuje na to, že nedošlo k žiadnej zmene a maloletej [REDAKOVANÉ] otec svojím postojom k osobe matky neumožňuje dlhodobé stretávanie sa s matkou. Podmienky pre vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb medzi maloletou [REDAKOVANÉ] a jej matkou a blízkymi osobami zo strany matky sú pretrhnuté a opakovane porušované.*

Na základe uvedených skutočností kolízny opatrovník súhlasí s ústavnou sťažnosťou maloletej sťažovateľky.“

16. Ústavný súd zaslal 11. júna 2020 právnej zástupkyňi sťažovateľky v 1. rade, ako aj kolíznemu opatrovníkovi vyjadrenie podpredsedu krajského súdu k ústavnej sťažnosti a sťažovateľke v 1. rade doručil i vyjadrenie kolízneho opatrovníka sp. zn. 4 SDD 75/2017 z 22. mája 2020.

17. Právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade v podaní zo 16. júna 2020 uviedla, že „rezolútne nesúhlasí“ s tvrdením krajského súdu, že v odôvodnení napadnutého uznesenia sa vyčerpávajúco vysporiadal s jej argumentáciou. K návrhu na zrušenie pôvodného neodkladného opatrenia a nariadenie nového neodkladného opatrenia predložila dôkazy, ktoré svedčia o tom, že je daný neodkladný dôvod na zmenu úpravy zverenia maloletej sťažovateľky, z dôvodu sústavného a dlhodobého porušovania práv oboch sťažovateľiek zo strany otca. Všeobecné súdy však úplne ignorovali špecifikované dôkazy a laxne vyslovili, že otec nezanedbáva starostlivosť o maloletú.

18. Pre sťažovateľku v 1. rade je nepochopiteľné, akým spôsobom súdy pristúpili k rozhodovaniu, keď vyslovili, že zo strany otca nebolo zistené zanedbávanie starostlivosti o maloletú, vzhľadom na to, že otec ku dňu podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zmaril súhrnne 104 stretnutí s maloletým dieťaťom (toho času 213 stretnutí z 246 stretnutí). Takéto konanie otca rozhodne svedčí o zanedbávaní starostlivosti otca o maloletú z toho dôvodu, že otec úplne vylúčil a izoloval dieťa od vlastnej matky, čím porušuje nielen jej práva, ale aj práva maloletej sťažovateľky.

19. Právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade uvádza, že všeobecné súdy zhrnuli odôvodnenie svojho rozhodnutia do jednej vety, a to, že nebolo preukázané, aby otec zanedbával starostlivosť o dieťa. Z ustálenej súdnej praxe jednoznačne vyplýva, že upieranie a bránenie styku jedným z rodičov druhému rodičovi je popieraním jeho rodičovských práv a v súlade s ústavou garantovanými právami sú súdy povinné využiť všetky možnosti na to, aby do budúcnosti predišli izolovaniu dieťaťa jedným z rodičov. Dokonca je to taký vážny zásah, ktorý v súlade s uplatňujúcou sa praxou zakladá dôvod na zmenu zverenia dieťaťa. Ani tvrdenie súdu o stabilite výchovného prostredia nemôže byť zámkou preto, aby súd dlhodobo na základe arbitrárnych rozhodnutí porušoval práva sťažovateľiek.

20. V ďalšej časti vyjadrenia poukazuje právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade na to, že v odôvodnení napadnutých uznesení absentuje akákoľvek zmienka súdov o tom, že jej otec bráni v stretávaní sa s dieťaťom. Dokonca všeobecné súdy situáciu, kde dochádza

k dlhodobému porušovaniu práv oboch sťažovateľiek, na ktoré upozornil ako kolízny opatrovník, tak aj krajský prokurátor, zľahčujú, a sťažovateľkou v 1. rade uvedené argumenty a predložené dôkazy označujú za „nepodstatné“. Za dôležité považuje tiež zdôrazniť, že otec sa toho času nachádza s maloletou v [REDAKOVANÉ] už vyše 7 mesiacov, v dôsledku čoho nemožno preskúmať ani pomery, v ktorých sa maloletá nachádza. Súdy aj napriek tejto vedomosti vo veci maloletej sťažovateľky nekonajú, aj keď táto situácia je jednoznačným dôvodom na zmenu zverenia maloletej.

21. Na základe uvedených skutočností právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade trvá na podanej ústavnej sťažnosti a tvrdenia obsiahnuté vo vyjadrení podpredsedu krajského súdu považuje za neopodstatnené vo vzťahu k namietaným porušeniam. Právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade uviedla, že súhlasí s upustením o ústneho pojednávania pred ústavným súdom.

22. Dňa 17. júna 2020 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie kolízneho opatrovníka, ktorý okrem iného uvádza, že rodina [REDAKOVANÉ] je úradom evidovaná od roku 2017, keď sa na úrad dostavil otec maloletej [REDAKOVANÉ] a uviedol, že jeho manželka [REDAKOVANÉ] tvrdí, že ich dcéra [REDAKOVANÉ] má autizmus. Otec bol a je toho názoru, že ich dcéra je zdravá a žiadne prejavy autizmu sa u nej neprejavujú. Tvrdil, že to matka maloletej vytvára prostredie, ktoré zle vplýva na dcéru. V čase pred vydaním neodkladného opatrenia (sp. zn. 43 P 152/2017 z 20. októbra 2017, pozn.) obaja rodičia opakovane, nepretržite bez ohlásenia aj bez predvolania sa dostavovali na úrad alebo prostredníctvom telefonického kontaktu informovali úrad o ich rodinnej situácii a následných udalostiach... Aktuálne matka maloletej naďalej komunikuje s úradom osobne, resp. telefonicky. Otec maloletej prestal úrad kontaktovať od času, odkedy má právnu zástupkyňu. Úrad vykonával opakované sociálne zisťovanie v domácnosti manželov pred podaním návrhu na vydanie neodkladného opatrenia v prirodzenom prostredí dieťaťa na adrese [REDAKOVANÉ], kde neboli úradom zistené nedostatky v starostlivosti o maloletú na strane oboch rodičov. Úrad v danom období hodnotil mieru ohrozenia dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí ako bez ohrozenia zo zanedbávania povinností na strane obidvoch rodičov aj mimo výkonu funkcie kolízneho opatrovníka a zaoberal sa a zaoberá naďalej podaniami,

ktoré by poukazovali na možné ohrozenie práv a právom chránených záujmov maloletého dieťaťa v súvislosti s výkonom pôsobnosti v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Zisťoval rodinné, bytové a sociálne pomery dieťaťa a hľadal pre dieťa a jeho rodičov také riešenie, ktoré by druhého rodiča zo svojho podielu na výchove a starostlivosti o spoločné dieťa nevylučovalo.

23. Kolízny opatrovník poukazuje na to, že mu nebola doručená žiadna výzva okresného súdu a ani nemal vedomosť, že by bol ustanovený za kolízneho opatrovníka, a to v žiadnom súdnom konaní vo veci maloletej, až do 26. októbra 2017, keď mu boli doručené *„uznesenia súdu, ktorými Okresný súd Košice II rozhodol v konaniach o nariadení o neodkladnom opatrení vo veci zverenia maloletej do osobnej starostlivosti toho, ktorého rodiča, vedenými pod sp. zn. 43 P/152/2017-78 a sp. zn. 43 P/153/2017-24“*. Kolízny opatrovník konštatuje, že *„uznesenie bolo úradu doručené 26. októbra 2017, keď už bolo vo veci rozhodnuté pričom úrad ustanovený do funkcie kolízneho opatrovníka nemal možnosť sa k podanému návrhu o nariadenie neodkladného opatrenia vyjadriť. Úrad upriamuje pozornosť na zaužívanú prax prvostupňového súdu, a to zasielanie E-mailom žiadosti o prešetrovanie aktuálnych pomerov v rámci konania o podnete na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci starostlivosti súdu o maloletého. V predmetnom konaní sa tak nestalo a kolízny opatrovník sa o uvedenom dozvedel až 26. októbra 2017.“*

24. Kolízny opatrovník uvádza, že pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje okrem iného bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, a že by sa v tomto prípade malo zohľadňovať aj možné ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby zo strany blízkej osoby z dôvodu nezabezpečenia spoluúčasti druhého rodiča na výchove, ako aj udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citového puta prostredníctvom osobného kontaktu rodiča s maloletým dieťaťom. Úlohou rodiča, ktorému dieťa bolo zverené do osobnej starostlivosti, je so zreteľom na záujem dieťaťa vytvárať vhodné podmienky pre tento styk. Ako vyplýva z Dohovoru o právach dieťaťa, dieťa má právo udržiavať pravidelné kontakty s oboma rodičmi a obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Opätovne

kolízny opatrovník týmto poukazuje na to, že nedošlo k žiadnej zmene a maloletej [REDACTED] otec svojím postojom k osobe matky neumožňuje dlhodobu stretávanie sa s matkou.

25. Kolízny opatrovník v závere vyjadrenia poukázal na neúmernú zdĺhavosť súdnych konaní vo veciach úpravy práv a povinností rodičov k maloletej [REDACTED] i na skutočnosť, že maloletá je už takmer tri roky neodkladným opatrením zverená do osobnej starostlivosti otca a vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu.

26. Ústavný súd upovedomil podľa § 126 zákona o ústavnom súde [REDACTED] – otca maloletej sťažovateľky ako zúčastnenú osobu v konaní pred ústavným súdom a účastníka konania pred krajským súdom, o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľiek na ďalšie konanie, zaslal mu sťažnosť a uznesenie o prijatí sp. zn. II. ÚS 203/2020 z 12. mája 2020 na prípadné vyjadrenie v lehote 10 dní od doručenia upovedomenia.

27. Dňa 14. júla 2020 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie zúčastnenej osoby – otca maloletej, ktorý poukázal na to, že sťažovateľka v 1. rade ústavnému súdu neoznámila, že v tej istej veci podala ďalší návrh (resp. návrhy) na zrušenie neodkladného opatrenia a nariadenie nového neodkladného opatrenia, pričom sa zaoberá tým, aké procesné dôsledky by malo prípadné rozhodnutie ústavného súdu o porušení označených základných práv a práv sťažovateľiek, a zastáva názor, že „*jediným do úvahy prichádzajúcim rozhodnutím je nevyhovenie predmetnej ústavnej sťažnosti*“.

28. V ďalšej časti vyjadrenia zúčastnená osoba uvádza, že namietané články Dohovoru o právach dieťaťa neobsahujú priamo aplikovateľné práva a pokiaľ II. senát ústavného súdu prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť vo vzťahu k nim, je povinný predložiť vec plénu ústavného súdu na zjednotenie právnych názorov.

29. Zúčastnená osoba uvádza, že je bez akéhokoľvek reálneho podkladu tvrdenie sťažovateľky v 1. rade, že uznesenie z 18. júna 2019 bolo sudkyňou okresného súdu vydané

bez toho, aby návrh sťažovateľky v 1. rade dôkladne posúdila, pretože všetky návrhy týkajúce sa zrušenia či nariadenia neodkladných opatrení (mimo prebiehajúceho konania vo veci samej) sú v súlade s rozvrhom práce okresného súdu zakaždým pridelované jednej a tej istej sudkyňi, ktorej je vec starostlivosti o maloletú ■■■■■ pridelená od roku 2017, ktorá v predmetnej veci koná.

30. Podľa názoru zúčastnenej osoby situácia vo veci starostlivosti o maloletú ■■■■■ a pretrvávajúce rozdielne názory na spôsob starostlivosti o ňu a na jej výchovu si vyžadovali zásah súdu vo forme zverenia maloletého dieťaťa do starostlivosti jedného z rodičov. Nemožno teda dospieť k záveru, že by bolo samotné rozhodnutie súdu o tom, že rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa otcovi nemá byť zrušené a dieťa nemá byť zverené matke, porušením namietaných práv, keďže samotná sťažovateľka v 1. rade implicitne vyjadruje názor, že o zverení dieťaťa do výchovy jedného z rodičov neodkladným opatrením je potrebné rozhodnúť a porušenie namietaných práv vidí v tom, že nebolo rozhodnuté o zverení maloletého dieťaťa do jej starostlivosti. Je nesporné, že uznesenie okresného súdu, ktorým bola maloletá ■■■■■ zverená do starostlivosti otca, je rozhodnutím vydaným na základe zákona, keďže Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) aj Civilný mimosporový poriadok priamo predpokladajú možnosť vydania neodkladných opatrení vo veciach starostlivosti o maloleté deti. Predmetom rozhodnutia krajského súdu, napadnutého ústavnou sťažnosťou, však nebolo rozhodovanie o zverení maloletej ■■■■■ do starostlivosti otca, ale rozhodovanie o návrhu matky na zrušenie rozhodnutia o zverení maloletej ■■■■■ do starostlivosti otca a o nariadení neodkladného opatrenia o jej zverení do starostlivosti matky. Takýto spôsob rozhodovania je zákonom predpokladaný. Zákon (Civilný mimosporový poriadok) predpokladá nariadenie neodkladného opatrenia vo veciach starostlivosti o maloletých, ak je to v záujme maloletého dieťaťa. Krajskému súdu z jeho vlastnej činnosti a z opätovného rozhodovania vo veciach starostlivosti o maloletú ■■■■■ boli a sú známe pomery vo výchove maloletej ■■■■■ V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že neodkladné opatrenie je opatrením, pre nariadenie ktorého musí existovať naliehavá potreba. Pokiaľ súd, vychádzajúc z doterajšieho priebehu konania, dospel k záveru, že dôvody pre takéto nariadenie neodkladného opatrenia nie sú,

nemožno považovať za porušenie práv sťažovateľky v 1. rade, ak opätovne nezopakoval už vo svojich predošlých rozhodnutiach uvedené závery.

31. Sťažovateľka v 1. rade podľa názoru zúčastnenej osoby v skutočnosti namieta, že krajský súd nevyhodnotil ňou predložené tvrdenia a ňou predložené dôkazy tak, ako ich podľa jej názoru mal vyhodnotiť. Také právo jej však neprislúcha.

32. V závere vyjadrenia zúčastnená osoba uvádza, že kolízny opatrovník dlhodobo nereaguje na žiadne podnety, ktoré poukazujú na ohrozujúce správanie sťažovateľky v 1. rade proti maloletej ■■■■■ spočívajúce či už v zanedbávaní jej výchovy, alebo v správaní, ktoré ohrozuje veľmi krehkú emočnú stabilitu sťažovateľky v 2. rade. Napriek tomu nebol zo strany kolízneho opatrovníka vykonaný žiaden úkon v záujme ochrany maloletej ■■■■■ pred takýmto správaním sťažovateľky v 1. rade.

33. Ústavný súd zaslal 20. júla 2020 právnej zástupkyňi sťažovateľky v 1. rade, ako aj kolíznemu opatrovníkovi vyjadrenie zúčastnenej osoby na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

34. Právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade podaním z 27. júla 2020 reagovala na vyjadrenie zúčastnenej osoby – otca maloletej ■■■■■ k ústavnej sťažnosti, pričom uviedla, že nie je možné akceptovať právny názor otca, ktorý napovedá súdu, aby sa nezaoberal zásahom do práv sťažovateľiek z titulu vedenia ďalšieho konania o nariadenie nového neodkladného opatrenia, pretože k porušeniu práva napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu podľa jej názoru už došlo a považuje za relevantné, aby sa týmto porušením ústavný súd zaoberal.

35. K výhradám zúčastnenej osoby súvisiacim s priamou aplikabilitou namietaných článkov Dohovoru o právach dieťaťa sťažovateľka uvádza, že v kontexte všetkých v ústavnej sťažnosti uvedených skutočností nie je vylúčené, aby ústavný súd „poskytol sťažovateľke ochranu v súlade s čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa“.

36. Právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade ďalej argumentuje, že okresný súd bol povinný zaoberať sa jej návrhom na zrušenie neodkladného opatrenia a na nariadenie nového neodkladného opatrenia tak, aby mohol dospieť k správne a spravodlivému rozhodnutiu, preto len samotné poukazovanie otca na to, že rovnaká sudkyňa sa zaoberá i konaním vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, ešte nevyvracia jej tvrdenie, že súd sa jej návrhom dostatočne nevysporiadal.

37. Podľa názoru sťažovateľky v 1. rade v dôsledku pochybenia všeobecného súdu, najmä jeho nedostatočnej odôvodnenosti a ústavnej neudržateľnosti krajským súdom vyslovených záverov, bolo zasiahnuté aj do práva sťažovateľiek podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy. Tým, že všeobecný súd ignoroval zákonné ustanovenia pri svojom rozhodovaní vrátane kvalitatívnych požiadaviek kladených na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, neposkytol ochranu sťažovateľkám a primárne nechránil rodinu a vzťahové väzby medzi jej príslušníkmi. S tým priamo súvisí i porušenie práv maloletej sťažovateľky podľa Dohovoru o právach dieťaťa tak, ako ich sťažovateľky vymedzili v podanej ústavnej sťažnosti.

38. Právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade poukazuje na to, že návrh na zrušenie neodkladného opatrenia a nariadenie nového neodkladného opatrenia bol podaný z dôvodu, že podľa jej názoru existovali skutočnosti a dôkazy, s ktorými sa súd dovedy nevysporiadal a ktoré boli spôsobilé odôvodniť nevyhnutnosť zmeny zverenia maloletej. Skutočnosť, že všeobecný súd sa nevysporiadal s dôkazmi predloženými mu v osobitnom návrhu, ktorý bol vedený pod novou spisovou značkou, nemožno žiadnym spôsobom ospravedlniť. Neobstojí argumentácia otca, že súd nebol povinný opakovať vo svojom rozhodnutí účastníkom známe závery svojich skorších rozhodnutí, ak dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na zrušenie neodkladného opatrenia. Súdny sú za každých okolností povinné svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, a to v súlade so zákonom a súdnou praxou. Všeobecné súdy sa navyše návrhom na zrušenie neodkladného opatrenia vôbec nezaoberali. Súdy prvej inštancie len uviedol, že návrh sťažovateľky v 1. rade na nariadenie neodkladného opatrenia zamietla a krajský súd tento výrok potvrdil.

39. V súvislosti s otázkou kvality starostlivosti poskytovanej otcom maloletej ■■■■■ sťažovateľka v 1. rade poukazuje na závery znaleckých posudkov predložených v konaní pred všeobecnými súdmi, ako i na skutočnosť, že otec napriek jej nesúhlasu vycestoval s dieťaťom do ■■■■■ a preto zo strany kolízneho opatrovníka, ktorý už pozná pomery v rodine, nemôže dôjsť ani k prešetroeniu starostlivosti otca o maloletú sťažovateľku. Vyjadrenia otca maloletej vo vzťahu ku kolíznemu opatrovníkovi považuje sťažovateľka v 1. rade za účelové.

40. V záverečnej časti vyjadrenia právna zástupkyňa sťažovateľky v 1. rade uvádza, že zotrváva na sťažnostnej argumentácii a žiada, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovel.

41. Vzhľadom na oznámenie podpredsedu krajského súdu, právnej zástupkyne sťažovateľky v 1. rade, ako aj kolízneho opatrovníka, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava

42. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

43. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práva alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

44. Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo je jedinečný zväzok medzi mužom a ženou. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru. Manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

45. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

46. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

47. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

48. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

49. Podľa čl. 8 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

50. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných

súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

51. Podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, sa zaväzujú, že zabezpečia dieťaťu ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre jeho blaho, pričom budú brať ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za dieťa zodpovedných a urobia všetky potrebné zákonodarné administratívne opatrenia.

52. Podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať zodpovednosť, práva a povinnosti rodičov, alebo iných prípadoch členov širšej rodiny alebo obce, v súlade s miestnymi zvyklosťami, alebo zákonných zástupcov, či iných osôb právne zodpovedných za dieťa. Budú sa snažiť o to, aby bola dieťaťu poskytnutá pomoc pri orientácii a výkone jeho práv uznaných týmto Dohovorom v súlade s jeho rozvíjajúcimi sa schopnosťami.

53. Podľa čl. 9 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, zabezpečia, aby dieťa nemohlo byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, okrem prípadov, keď príslušné úrady na základe súdneho rozhodnutia a v súlade s platným právom a v príslušnom jednaní určia, že takéto oddelenie je potrebné v najlepšom záujme dieťaťa. Takéto určenie môže byť nevyhnutné v konkrétnom prípade, napr. ak ide o zneužívanie alebo zanedbávanie dieťaťa rodičmi alebo ak žijú rodičia oddelene a je potrebné rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa.

54. Podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa uvedené štáty musia rešpektovať právo dieťaťa, ktoré je oddelené od jedného alebo oboch rodičov, udržiavať pravidelne osobný kontakt s oboma rodičmi, okrem prípadov, ak by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

55. Podľa § 236 CSP musí stručné odôvodnenie uznesenia súdu obsahovať objasnenie základných dôvodov, ktoré viedli k prijatiu rozhodnutia, a ktoré sú spôsobilé výrok rozhodnutia súdu rozumne a preskúmateľným spôsobom vysvetliť.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a posúdenie vecí ústavným súdom

IV.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

56. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

57. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne.

58. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho

pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

59. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

60. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

61. Z hľadiska sťažovateľkami uplatnenej argumentácie ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

62. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

63. Podľa názoru sťažovateľiek je napadnuté uznesenie krajského súdu zmätočné, nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené, v dôsledku čoho došlo k porušeniu ich označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako i práv podľa dohovoru.

64. Sťažovateľka v 1. rade sa návrhom zo 7. júna 2019, doplneným 14. júna 2019, domáhala zrušenia neodkladného opatrenia nariadeného okresným súdom sp. zn. 43 P 152/2017 z 20. októbra 2017 (v spojení s potvrdzujúcim uznesením krajského súdu) a zverenia maloletej do jej osobnej starostlivosti s odôvodnením, že od poslednej úpravy došlo aj vzhľadom na uplynutie dlhšieho časového obdobia k dôležitým zmenám okolností.

65. Okresný súd uznesením sp. zn. 43 P 51/2019 z 18. júna 2019 návrh sťažovateľky v 1. rade zamietol. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala sťažovateľka v 1. rade

odvolanie. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 43 P 51/2019 z 18. júna 2019.

66. Ústavný súd už judikoval (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08), že všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 265/05). Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 623/2017) ďalej vyplýva, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

67. Podľa jedného zo základných princípov mimosporového procesu vyjadreného v čl. 4 Civilného mimosporového poriadku ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho „najlepšom záujme“. Inými slovami, objektívnym explicitne stanoveným zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veci maloletého je „záujem maloletého dieťaťa“, čo korešponduje s podstatou a účelom základného práva maloletého dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť a tomuto právu zodpovedajúcemu základnému právu obidvoch rodičov na starostlivosť a výchovu o svoje dieťa. Obsah týchto práv je homogenizovaný nielen v práve, ale súčasne aj v povinnosti na sústavnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj dieťaťa v zmysle ustanovenia § 28 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“). Pokiaľ teda ide o záujem maloletého dieťaťa, súd

musí tento vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale s ohľadom na in concreto okolnosti spočívajúce v danom prípade.

68. Ústavný súd podrobil napadnuté uznesenie krajského súdu prieskumu a zistil, že dôvodom potvrdenia prvoinštančného rozhodnutia je predovšetkým neosvedčenie skutočností preukazujúcich potrebu bezodkladnej úpravy pomerov sťažovateľkou v 1. rade.

69. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uvádza, že *„nebola preukázaná potreba dočasne zmeniť už upravené pomery právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Košice II z 20. 10. 2017 č. k. 43 P 152/2017-78 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach z 17. 1. 2018 č. k. 8 CoP/359/2017-255, ktorým bola mal. ██████ neodkladným opatrením zverená do osobnej starostlivosti otca a nebola dostatočne osvedčená ani danosť práva (nároku), pretože nebolo preukázané, že by maloletej hrozila bezprostredná ujma, pretože otec na základe právoplatného rozhodnutia súdu zabezpečuje osobnú starostlivosť o dieťa, ktorá nebola spochybnená ani kolíznym opatrovníkom... Dodáva, že so zreteľom na charakter konania o neodkladnom opatrení, ako aj je ho účelu, nie je v záujme maloletého zasiahnuť do stability výchovného prostredia za situácie, že zo strany otca nebolo zistené zanedbávanie starostlivosti o maloletého, preto nebolo spravodlivo možné neodkladne rozhodnúť o návrhu matky na základe osobnostných predpokladov rodičov, ale bolo potrebné zamerať sa na stabilitu a vhodnosť prostredia, v ktorom otec zabezpečuje starostlivosť o mal. ██████ od roku 2017. Dôvody pre ďalšie trvanie už nariadených neodkladných opatrení, nota bene ingerencia súdu do pomerov účastníkov a predovšetkým maloletého dieťaťa v súlade s jeho záujmom však naďalej trvá...“.*

70. V okolnostiach posudzovanej veci krajský súd jednoducho konštatoval, že zo strany otca nebolo zistené zanedbávanie starostlivosti o maloletú a za tejto situácie nie je v záujme maloletej zasiahnuť do stability výchovného prostredia. Napriek tomu, že krajský súd uviedol, že pri posudzovaní návrhu matky je potrebné *„zamerať sa na stabilitu a vhodnosť prostredia, v ktorom otec zabezpečuje starostlivosť o mal. ██████ tak neučinil,*

teda stabilitu a vhodnosť prostredia, v ktorom prebieha starostlivosť otca o maloletú, neskúmal a neoveroval.

71. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že objektívnym explicitne stanoveným zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veciach úpravy rodičovských práv k maloletým je „najlepší záujem maloletého dieťaťa“, ktorý musí všeobecný súd vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale s prihliadnutím na okolnosti posudzovanej veci, čo v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu absentuje.

72. Svojoľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva i z tej časti jeho odôvodnenia, kde krajský súd uvádza, že *„predmetným uznesením bol upravený styk matky s maloletou v rozsahu účelu inštitútu neodkladného opatrenia, preto možno konštatovať, že realizácia práv maloletej obsiahnutých a garantovaných Dohovorom o právach dieťaťa ako aj rodičovských práva a povinností oboch rodičov je riadne zabezpečená a v tomto prípade nie je potrebné bezodkladne upraviť pomery, nakoľko život, zdravie ani najlepší záujem maloletého nie je ohrozený“*, pričom z dôvodu dlhodobého a opakovaného nerešpektovania úpravy styku matky s maloletou bol okresným súdom nariadený výkon rozhodnutia pod sp. zn. 14 Em 6/2018.

73. Ústavný súd rešpektuje judikatúru, podľa ktorej nie je potrebné, aby sa súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal každou námietkou odvolateľa, avšak v právnej veci sťažovateľiek krajský súd na žiadny z argumentov, predložených matkou na preukázanie potreby zmeny dočasnej úpravy rodičovských práv, neprihliadal, nezaujal k nim žiadne stanovisko a bez bližšieho odôvodnenia ich označil za relevantné v konaní vo veci samej.

74. V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd uviedol, že *„rozhodnutie súdu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je založené na výsledkoch dokazovania, na záveroch o skutkovom stave a ani na právnom posúdení veci... Zmyslom a účelom neodkladného opatrenia je rýchla a účinná predbežná úprava pomerov účastníkov bez toho, aby boli sporné otázky vyriešené konečným spôsobom, teda*

meritórnym rozhodnutím vo veci samej s tým, že predpokladom vyhovenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sú navrhovateľom (v tomto prípade matkou) osvedčené skutočnosti preukazujúce potrebu bezodkladnej úpravy pomerov.“.

75. Ústavný súd uvádza, že riadne dokazovanie v zmysle § 185 a nasl. CSP súd pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie, resp. zrušenie neodkladného opatrenia nevykonáva, avšak pri rozhodovaní vychádza z obsahu návrhu a zo skutočností, ktoré boli v súvislosti s podaným návrhom osvedčené. Osvedčené skutočnosti následne spĺňajú atribút vysokej pravdepodobnosti a súd z nich pri rozhodovaní vychádza. Všeobecný súd je povinný uviesť v odôvodnení rozhodnutia, ktoré skutočnosti posudzoval, a dôvody, pre ktoré považuje určitú skutočnosť za osvedčenú či neosvedčenú. Napadnuté uznesenie krajského súdu obsahuje len záver o neosvedčení skutočností preukazujúcich potrebu bezodkladnej úpravy pomerov zo strany sťažovateľky v 1. rade bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia.

76. Sumarizujúc uvedené ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je zrejmé, na základe čoho posudzoval krajský súd stabilitu a vhodnosť prostredia, v ktorom otec zabezpečuje starostlivosť o maloleté dieťa, ktoré skutočnosti pri posudzovaní návrhu matky posudzoval a na základe akých úvah dospel k záveru o neosvedčení potreby bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania. Na základe uvedených skutočností ústavný súd zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je svojvoľné, nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené.

77. Podľa názoru ústavného súdu došlo napadnutým uznesením krajského súdu k zásadnému excesu, ktorý odôvodňuje záver o jeho ústavnej neakceptovateľnosti a neudržateľnosti, a to aj napriek zdržanlivosti, ktorú ústavný súd štandardne uplatňuje pri ústavnom prieskume súdnych rozhodnutí týkajúcich neodkladných opatrení. V dôsledku už uvedených nedostatkov poskytnutej súdnej ochrany zo strany krajského súdu, ktorá nezodpovedá právu sťažovateľiek na riadne odôvodnenie rozhodnutia v ich právnej veci ako významnej súčasť práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

78. Sťažovateľky v spojení s namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietajú aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru.

79. Domáhať sa ochrany základných práv podľa čl. 41 ods. 1 až 5 ústavy je možné len v medziach zákona, ktorý tieto ustanovenie vykonáva (čl. 51 ods. 1 ústavy). V právnej veci sťažovateľiek je týmto zákonom predovšetkým zákon o rodine a Civilný mimosporový poriadok.

80. Ústavný súd poukazuje na to, že krajský súd napadnutým uznesením rozhodoval o návrhu sťažovateľky v 1. rade na zrušenie existujúceho neodkladného opatrenia a zároveň na nariadenie nového neodkladného opatrenia v súvislosti s úpravou práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu. V okolnostiach posudzovanej veci niet pochyb o tom, že svojvoľným a nedostatočne odôvodneným napadnutým uznesením krajského súdu došlo k zásahu do rodičovských práv sťažovateľky v 1. rade, ako i do práv dieťaťa, pričom sťažovateľkám bola z tohto dôvodu výrazne sťažená realizácia práv rodiča a dieťaťa. Preto ústavný súd vyslovil, že v spojení s porušením základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie došlo aj k porušeniu základných práv sťažovateľiek garantovaných čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy (výrok 1 tohto nálezu).

81. V súvislosti s namietaným porušením čl. 8 dohovoru ústavný súd uvádza, že ústava pojem „súkromný a rodinný život“ bližšie nedefinuje. Keďže základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98), ústavný súd pri vymedzení obsahu uvedených pojmov prihliadal aj na príslušnú judikatúru ESĽP, týkajúcu sa predovšetkým čl. 8 dohovoru, ktorého porušenie napadnutým uznesením krajského súdu sťažovateľky taktiež namietajú.

82. Právo na rešpektovanie rodinného života sa aplikuje na rodinné vzťahy, a predpokladá existenciu rodiny (Marckx proti Belgicku, rozsudok z 13. 6. 1979, č. 6833/74, bod 31). Rodinou je v prvom rade vzťah medzi manželmi a medzi rodičmi a nepľnoletými deťmi. Spolužitie rodičov a detí je základným prvkom rodinného života (Bronza proti Taliansku, rozsudok z 9. 6. 1998, č. 22430/93, bod 51).

83. Ochrana „rodinného života“ sa týka súkromia jednotlivca v jeho rodinných vzťahoch voči iným fyzickým osobám, čo v sebe zahŕňa vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne či materiálne (I. ÚS 13/00).

84. V nadväznosti na už uvedené ústavný súd, vychádzajúc zo skutočnosti, že už vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, zohľadňujúc intenzitu porušenia označených práv, dospel k názoru, že v priamej príčinnej súvislosti s porušením týchto práv došlo aj k neoprávnenému zásahu do rodinného života sťažovateľiek. Preto vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľiek na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

IV.2 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 5 ods. 1 a čl. 9 ods. 1 a 3 dohovoru o právach dieťaťa

85. V teórii medzinárodného práva sa ustálil právny názor, v zmysle ktorého Dohovor o právach dieťaťa obsahuje vo svojom texte dve skupiny právnych noriem. Prvú skupinu tvoria právne normy priamo vykonateľné a druhú skupinu tvoria právne normy, ktoré nie sú priamo aplikovateľné a majú charakter všeobecných zásad (porov. Andrews, A. B. – Kaufman, N. H. eds. Implementing the U.N. Convention on the Rights of the Child. A Standard of Living Adequate for Development. Westport : Praeger Publishers, 1999, s. 171). Zjednodušene možno formulovať východisko, v zmysle ktorého právne normy, obsiahnuté v medzinárodnej zmluve, sú priamo vykonateľné, ak zaručujú práva a slobody priamo ich adresátom bez potreby ďalšej transpozície alebo inkorporácie do právneho

poriadku zmluvného štátu ďalším normatívnym právnym aktom. Právne normy, obsiahnuté v medzinárodnej zmluve, nie sú priamo vykonateľné vtedy, ak priamo alebo implicitne vyžadujú od zmluvného štátu prijatie ďalšej právnej úpravy na úrovni vnútroštátnej legislatívy.

86. Dohovor o právach dieťaťa neobsahuje explicitné ustanovenie, ktoré by dávalo odpoveď na otázku, ktoré články sú priamo vykonateľné a ktoré nie, a preto kritériom na ich odlišenie je povaha, účel, rozsah konkrétneho článku, ako aj textácia článku, ktorá musí byť dostatočne jasná, aby príslušný orgán aplikácie práva bol schopný interpretovať a definovať jeho účinky, t. j. rozhodnúť o priamej vykonateľnosti alebo nevykonateľnosti konkrétneho článku (porov. napr. Detrick, Sh. A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child. Hague : Kluwer Law International, 1999, s. 28). Dohovor o právach dieťaťa je však potrebné interpretovať vo vzájomnej súvislosti všetkých jeho článkov a vychádzať z účelu Dohovoru o právach dieťaťa (snaha o uznanie, ochranu a posilnenie práv detí), a pokiaľ niektoré z článkov jednoznačne obsahujú priamo aplikovateľné subjektívne právo, je potrebné v záujme ochrany slobôd a práv dieťaťa poskytnúť konkrétnemu právu dieťaťa ochranu v príslušnom konaní, v ktorom sa jeho ochrany dotknutý subjekt domáha (m. m. II. ÚS 596/2014).

87. Na úrovni doktríny medzinárodného práva a tiež na úrovni Organizácie spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady a nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné ich inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe, možno zaradiť najmä čl. 2, čl. 3, čl. 6 a čl. 12 (pozri Hodgkin, R. – Newell, P. Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child. Fully revised third edition. Ženeva : UNICEF Regional Office for Europe, 2007, pp. 39, 83, 158; k tomu porov. aj Committee on the Rights of the Child: General Comment No. 5, CRC/GC/2003/5, body 19, 20 a 22). Tento záver podporuje i samotný text predmetných článkov Dohovoru o právach dieťaťa („štáty sa zaväzujú“, „štáty zabezpečujú“, „dieťaťu sa poskytuje“).

88. Ústavný súd považuje za potrebné, aby sa osobitne vyjadril k namietanému porušeniu čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. V tejto súvislosti v prvom rade poznamenáva, že je v ňom upravený princíp, v zmysle ktorého musí byť záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, a to aj pri rozhodovaní súdu v ich veciach alebo veciach, ktoré sa dotýkajú ich záujmu. Tento princíp bol v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaný do jednotlivých ustanovení Civilného mimosporového poriadku (porov. napr. § 117, § 119, § 146 ods. 1, § 147 ods. 2), ako aj zákona o rodine (porov. napr. čl. 5, § 23 ods. 2, § 24 ods. 4, § 44 ods. 4 a ďalšie). Na ústavnej úrovni sa princíp povinnosti prihliadať na najlepší záujem dieťaťa (maloletého) v konaní pred všeobecným súdom spája najmä so základným právom dieťaťa (maloletého) na súkromie podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, so základným právom dieťaťa (maloletého), aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohlo vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

89. Pokiaľ ide o čl. 3 ods. 2, čl. 5 ods. 2 a čl. 9 ods. 1 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa, tieto nemožno považovať za vyjadrenie základných zásad, ktorými je prestúpená úprava Dohovoru o právach dieťaťa, nepochybne však ide o pozitívne záväzky štátu zabezpečiť ich naplnenie vnútroštátnou legislatívnou úpravou. Naopak, k priamo vykonateľným právnym normám Dohovoru o právach dieťaťa možno zaradiť napr. čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2, čl. 13, čl. 16.

90. Na základe už popísaných záverov ústavný súd nevyhovел ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľky namietajú porušenie čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 5 ods. 2, čl. 9 ods. 1 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa, keďže tieto označené referenčné právne normy Dohovoru o právach dieťaťa neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne práva, ale sú všeobecnými proklamáciami (princípami), ktoré je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva sú ich povinné zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov (výrok 3 tohto nálezu).

91. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

92. V súvislosti s prípravou prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že okresný súd uznesením sp. zn. 43 P 82/2020 z 2. júla 2020 (právoplatnosť nadobudlo 29. septembra 2020) v spojení s opravným uznesením sp. zn. 43 P 82/2020 z 29. júla 2020 a s uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoP 216/2020 z 10. septembra 2020 zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením okresného súdu sp. zn. 43 P 152/2017 z 20. októbra 2020 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoP 359/2017 zo 17. januára 2018 a nariadil nové neodkladné opatrenie, ktorým zveril maloletú [REDAKOVANÉ] do osobnej starostlivosti matky a v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol. Rozhodol, že neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 43 P 152/2017.

93. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že i keď vyslovil porušenie základných práv sťažovateľiek podľa čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, nie je potrebné pre dovŕšenie ochrany porušených práv využiť právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde. Preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (výrok 3 tohto nálezu).

V.

Náhrada trov konania

94. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

95. Sťažovateľky si uplatnili nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním právnou zástupkyňou.

96. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Pri určení odmeny za dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 €. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 91,47 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za dva úkony pri zastupovaní dvoch sťažovateľov 365,86 €. Uvedená suma po zvýšení o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) predstavuje 439,03 €.

97. Pokiaľ ide o ďalší úkon právnej služby – vyjadrenie k stanovisku krajského súdu zo 16. júna 2020, ústavný súd konštatuje, že neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v samotnej ústavnej sťažnosti, preto odmenu za uvedený úkon nepriznal. Za vyjadrenie k stanovisku zúčastnenej osoby z 27. júla 2020, ktoré obsahuje nové ústavnoprávne relevantné skutočnosti priznal právnej zástupkyňi odmenu, pričom vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1062 €, keďže išlo o úkon právnej služby vykonaný v roku 2020. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 177 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2020. Uvedená suma po zvýšení o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona o DPH predstavuje 225,14 €.

Ústavný súd teda priznal náhradu trov konania spolu v sume 664,17 € (výrok 2 tohto nálezu).

98. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu